

Da Norge tok land i Antarktis

Av Odd Gunnar Skagestad,
Oslo

Høyesterettsadvokat Paul Rørs kronikk «Da Norge tok land i Antarktis» 26.3. inneholder noen opplysninger som fortjener å korrigeres.

I kronikken benyttes uttrykkene «okkupasjon» og at

Norge «okkuperte» land i Antarktis i 1939. Det korrekte vil her være «anneksjon» samt at territoriet ble «annektet» av Norge. Okkupasjonene var allerede i årene 1929–37 blitt foretatt av Lars Christensens «Norvegia»-ekspedisjoner med hjemmel i en generell bemyndigelse gitt av den norske regjering.

Det tyske ekspedisjonsfartøyet som ble benyttet i for- søket på å komme Norge i forkjøpet, het ikke, som anført i teksten, «Schwaben», men «Schwabenland».

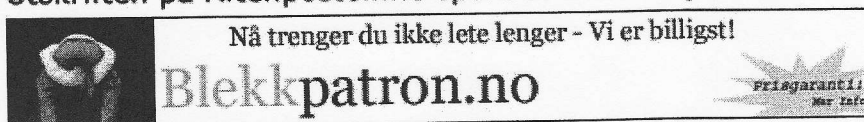
Om «Schwabenland»-ekspedisjonens etterspill hevder Rør at «den tyske regjering avsto fra noen formell protest, eller okkupasjon». Dette er feil. Tyskland protester-

te formelt og i skarpe ordelag mot den norske annek- sjonen. Etter ekspedisjonens tilbakekomst august 1939 ble det utstedt et tysk dekret om opprettelse av en «tysk ant- arktisk sektor» mellom 4 grader 59 minutter og 16 grader 30 minutter ø.l. – det såkalte «Neu-Schwaben- land» – i sin helhet beliggen- de innenfor det område som Norge hadde annektert. Det tyske krav falt bort etter ne- derlaget i annen verdens- krig.

Om Dronning Maud Land: «I prinsippet strekker det seg til Sydpolen – som Roald Amundsen riktignok ikke okkuperte, men gjorde verd- skjent i Norges navn». Som det fremgår av det fore-

gående, er det ikke riktig at det «i prinsippet» strekker seg til Sydpolen (at det i prak- sis kan sies å gjøre det, er en annen sak). Og at Roald Amundsen ikke okkuperte Sydpolen, er feil. I forbindelse med Sydpolferden 1911–12 hadde Roald Amundsens eks- pedisjon oppdaget store om- råder på det antarktiske kon- tinent (Kong Haakon VII's vid- de m.m.), og tatt disse områ- dene i besittelse på vegne av Norges konge – i tråd med etablert praksis for den tids oppdagelses-ekspedisjoner. At disse okkupasjonene ikke re- sulterte i noen annekasjoner eller forøvrig avstedkom noe politisk initiativ fra norske myndigheters side, er en sak for seg.

Utskriften på Aftenposten.no sponses av Blekkpatron.no

Da Norge tok land i Antarktis

ODD GUNNAR SKAGESTAD

Høyesterettsadvokat Paul Rørs kronikk "Da Norge tok land i Antarktis" 26.3. inneholder noen opplysninger som fortjener å korrigeres.

LES OGSÅ

[Da Norge tok land i Antarktis - 26.02.2005](#)

I kronikken benyttes uttrykkene "okkupasjon" og at Norge "okkuperte" land i Antarktis i 1939. Det korrekte vil her være "anneksjon" samt at territoriet ble "annektert" av Norge. Okkupasjonene var allerede i årene 1929- 37 blitt foretatt av Lars Christensens "Norvegia"-ekspedisjoner med hjemmel i en generell bemyndigelse gitt av den norske regjering.

Det tyske ekspedisjonsfartøyet som ble benyttet i forsøket på å komme Norge i forkjøpet, het ikke, som anført i teksten, "Schwaben", men "Schwabenland".

Om "Schwabenland"-ekspedisjonens etterspill hevder Rør at "den tyske regjering avsto fra noen formell protest, eller okkupasjon". Dette er feil. Tyskland protesterte formelt og i skarpe ordelag mot den norske anneksjonen. Etter ekspedisjonens tilbakekomst august 1939 ble det utstedt et tysk dekret om opprettelse av en "tysk antarktisk sektor" mellom 4 grader 59 minutter og 16 grader 30 minutter ø.l. - det såkalte "Neu-Schwabenland" - i sin helhet beliggende innenfor det område som Norge hadde annektert. Det tyske krav falt bort etter nederlaget i annen verdenskrig.

Om Dronning Maud Land: "I prinsippet strekker det seg til Sydpolen - som Roald Amundsen riktignok ikke okkuperte, men gjorde verdenskjent i Norges navn". Som det fremgår av det foregående, er det ikke riktig at det "i prinsippet" strekker seg til Sydpolen (at det i praksis kan sies å gjøre det, er en annen sak). Og at Roald Amundsen ikke okkuperte Sydpolen, er feil. I forbindelse med Sydpolferden 1911- 12 hadde Roald Amundsens ekspedisjon oppdaget store områder på det antarktiske kontinent (Kong Haakon VII's vidde m.m.), og tatt disse områdene i besittelse på vegne av Norges konge - i tråd med etablert praksis for den tids oppdagelses-ekspedisjoner. At disse okkupasjonene ikke resulterte i noen anneksjoner eller forøvrig avstedkom noe politisk initiativ fra norske myndigheters side, er en sak for seg.

(sh-ghh-sl)

Dette er en artikkel fra www.aftenposten.no.

Oppdatert: 08. mars 2005 kl.13:03

Adressen til denne artikkelen er: <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article988743.ece>

Innholdet i Aftenposten, Aftenposten.no og Oslopuls.no er beskyttet etter lov om opphavsrett til åndsverk. Kopiering og utskrift til annet enn privat bruk er ikke tillatt uten avtale med Aftenposten.
Vilkår for publisering finner du på www.aftenposten.no/generellebetingelser.